

gaaet ned til 992, og der døde kun 3,1 pCt. af disse. Heraf vil det ses, hvilken enorm Nedgang der har været i en Sygdom som Difteritis i Kraft af de Bestræbelser, der ere udfoldede imod den. Derfor er det at vente, at man med lige saa stort Held kan bekæmpe en Sygdom som Tuberkulosen.

Om Tuberkulose kan det vel siges, at den er vanskeligere at bekæmpe end mange andre Sygdomme, fordi den er saa uhyre udbredt, men netop derfor er der saa meget mere Grund til at bekæmpe den, fordi den er et saa stort socialt Onde. Jeg skal nævne nogle faa Eksempler i den Retning. Det er Tal, som de sikkert alle sammen kende. Jeg skal nævne, at hvert tredie Dødsfald i den voksne Alder i Danmark er foraarsaget af Tuberkulose. Og det er ikke det værste, at den foraarsager saa stor Dødelighed, hvad der har fuldt saa stor Betydning, er den uhyre Invaliditet, som Tuberkulosen foraarsager. I Tyskland, hvor man har en meget nøjagtig Invaliditetsstatistik, og hvor alle, som have en Aarsindtægt af under 2,000 Kr., skulle være forsikrede i Statens Forsikringsanstalt, har Direktøren for denne Forsikringsanstalt for nylig opgjort, at Halvdelen af alle Invaliditetstilfældene er foraarsaget af Tuberkulose. Det er et enormt stort Tal. Man har ogsaa opgjort, hvor meget Tuberkulosen koster Tyskland aarligt, og man er kommen til et saadant Tal som 370 Mill. Mark. For Norges Vedkommende er dette Tal ogsaa opgjort, og det viser sig, at Tuberkulosen der foraarsager et Tab af 28 Mill. Kr. om Aaret. Noget lignende maa vel kunne siges for Danmarks Vedkommende, da Danmark og Norge have omtrent samme Folketal, og Tuberkulosen er omtrent lige saa udbredt i Danmark som i Norge. Nogle af de Herrer ville maaske synes, at Tallet ikke er saa stort. Vi ere jo vant til at høre, at vi drikke spiritusholdige Drikke for 60 Mill. Kr. om Aaret her i Danmark. Jeg ved nu ikke, hvorfra dette Tal er kommet, men jeg er bange for, at selv om vi ikke drak nær saa meget Spiritus, indskrænkede vi ikke de 60 Mill. Kr., thi selv om Folk ikke drak spiritusholdige Drikke, vilde de drikke noget alligevel, og de ikke spiritusholdige Drikke ere omtrent lige saa dyre som de spiritus-

holdige. Dermed skal naturligvis ikke være sagt noget ondt i nogen Retning om den i øvrigt saa overordentlig gode Afholdsbevægelse; jeg mener kun, at Tallene med Hensyn til Tuberkulosen ere ganske anderledes reelle Tal, som man bedre kan regne med.

Det viser sig — desværre kan man sige —, at Tuberkulose og Fattigdom staa i det nøjeste Forhold til hinanden. Tuberkulosen er en af de væsentligste Aarsager til Fattigdom, og man kan omvendt sige, at Fattigdommen er en af de væsentligste Aarsager til Tuberkulose. Det er en Ting, som fremgaar af mange forskellige Statistikker. Der er efterhaanden anlagt forskellige Maalestokke paa Kultur, der er næsten ikke den Ting, som ikke kan være Maalestok for et Lands Kultur, men een Ting i alt Fald er en god Maalestok derfor nemlig Mængden af Tuberkulose i et Land. Det viser sig f. Eks., at i England dør der af Tuberkulose kun 1,35 for hvert Tusinde levende Individuer, i Rusland 3,98. I de Lande, som ere vidt fremskredne i Retning af Oplysning, Hygiejne, Kultur i det hele, tager Tuberkulosedødeligheden af. Det er gaaet paa denne Maade her hjemme. Tuberkulosedødeligheden har heldigvis været i meget stærk Aftagen her i Danmark.

Der er en anden Maade, hvorpaa man kan maale Tuberkulosens uhyre Betydning. Man hører undertiden den Anskuelse fremsat herhjemme, at naar man har Raad til at drikke for 60 Mill. Kr. om Aaret, har man ogsaa Raad til at anvende saa og saa mange Penge til Militærudgifter. Det forekommer mig nu i og for sig at være et daarligt Argument, jeg synes snarere det modsatte maatte være Tilfældet. Hvis man vilde overføre det i den daglige Husholdning, hvis en Kone vilde sige: Naar min Mand har Raad til at drikke sin halve Indtægt op, har ogsaa jeg Raad til at bruge den anden Halvdel til at faa min Krig frem, vilde det dog være et daarligt Argument. Jeg tror, at det er meget rigtigere at sammenligne de af Tuberkulosen foraarsagede Udgifter f. Eks. med dem, der foraarsages af Krigene. Her kommer man til nogle ganske mærkværdige Tal. Det er bekendt nok, at den sidste Krig mellem Frankrig og